

quan es posa de manifest una vertadera universalització de l'educació, les xifres obtingudes aquests darrers anys a l'Estat espanyol han fet d'aquesta problemàtica una de les grans assignatures pendents del col·lectiu. Així, segons l'Institut Nacional de Qualitat i Avaluació (INCE), la tercera part dels alumnes adolescents espanyols obtenen qualificacions negatives en els seus estudis, de fet, un 35% d'ells no acaba amb èxit el segon curs de l'ESO i pràcticament la meitat no supera el Batxillerat. A les Illes les

Un dels principals factors del fracàs és la desmotivació de l'alumne

dades tampoc són gaire engrescadores car prop d'un 31% dels alumnes no acaba els estudis de l'ESO (quatre punts per damunt de la mitjana espanyola) i només un 30% del professorat es troba satisfet amb els rendiments obtinguts en aquests nivells. Evidentment, es tracta de xifres elàstiques que baraten en funció de tot un aplec de factors, emperò són arguments que posen de manifest un problema de fons inqüestionable, problema que anuncia que qualche cosa no funciona a les nostres escoles i instituts.

Amb tot, les causes que ens han empès a obtenir aquets resultats són prou diverses. Com és de suposar, una part dels alumnes que no arriben als mínims exigits pel sistema són aquells que mostren qualche tipus de discapacitat intel·lectual, la qual els impedeix avançar amb èxit en el currículum ordinari. La desmotivació és un dels factors més determinants, de fet, en moltes ocasions aquestes situacions demanen una recerca immediata d'estímul positius els quals no acaben d'arribar des de l'entorn de l'alumne. Altres causes per destacar serien l'absentisme, (ja sigui per malaltia, o per altres problemes), els desajustaments emocionals (hiperactivitat, inseguretat, excés de fantasia, etc.) i les programacions inadequades, les quals a vegades acaben generant desequilibris ja que allò que s'espera de l'alumne no s'adequa al seu nivell de maduració real.

Sigui com vulgui, alhora d'avaluar la casuística del problema, no cal desestimar altres arguments de caire social com ara que, com a mitjana, els nins espanyols estan enganxats a la televisió tres hores i vint minuts diaris

i, endemés, pel 60% d'ells els videojocs són la millor fórmula per entretenir-se. En aquest sentit, la potent oferta laboral que tenim a Balears, en moltes ocasions, sedueix alguns d'aquests estudiants els quals acaben optant per deixar els estudis abans d'acabarlos. Finalment, organitzacions com la UNESCO han volgut manifestar, a través de diverses publicacions, la relació directa que hi ha entre les xifres de fracàs i les classes més modestes de la societat contemporània. D'aquesta manera, són molts les oopinions que apunten que el nivell socioeconòmic de l'entorn de l'alumne esdevé un altre element fonamental alhora de valorar de fracàs escolar.

Amb tot això, aquests són només alguns dels motius que formen part de l'amplíssim ventall de causes que sovint s'amaguen darrere la història de qualsevol adolescent que, per alguna circumstància, no acaba amb èxit el seu transsepte per les aules.

Les dimensions del fenomen.

Tal com se'ns planteja, el concepte de fracàs escolar obeeix a la valoració eminentment objectiva i freda d'una realitat. En efecte, es tracta de mesurar aquells alum-

nes que, marcats uns criteris i definits com a idonis per a la col·lectivitat, no arriben a assolir uns mínims els quals desmarquen boirosament l'èxit del fracàs. Aleshores, quan els informes tracten aquest concepte, el que fan és transmetre una valoració estrictament quantitativa que permet observar la proporció amb la qual, en un determinat àmbit, hi ha o no èxit escolar.

El fracàs escolar és tenir un 30% o un 40% dels alumnes que no arriben als mínims. Emperò, també es fracassa quan es tenen alumnes dins una aula avorrits per la lentitud amb què s'avança en els continguts del curs o també es fracassar si preparam universitaris poc competents. Aquesta és una dialèctica latent dins la comunitat educativa que pareix que encara no ha sabut barrejar l'atenció a la diversitat amb el manteniment d'uns nivells d'exigència en sintonia amb el rigor que regeix el món posteducatiu. Així doncs, serà interessant veure si en uns anys s'aconsegueixen reforçar les debilitats d'aquells que no arriben al cinc i que aquesta empresa vagi paral·lela a un reforçament progressiu de les múltiples virtuts d'un alumnat encomanat a gestionar el futur d'aquesta societat. •

Fracàs és tenir un 30% d'alumnes que no arriben als mínims.

Comptam amb tu

SÍNDROME D'IDENTITAT

Jaume Bonet

MESTRE D'ESCOLA

El fracàs escolar en general té causes diverses. Si ens referim al diferencial negatiu del fracàs escolar a les illes Balears també hi trobarem motius diversos, però jo vull referir-me especialment a un d'ells: la síndrome d'identitat. Efectivament no és el fet d'haver-hi dues llengües dominants en comptes d'una, perquè llavors no s'explicaria que Galícia i el País Basc siguin dues de les comunitats amb més poc fracàs escolar de l'estat (la primera i la tercera si no ho record malament), tam-

poc no ho és la immigració, que si podria explicar el reeiximent de Galícia ja no ho podria fer tant en el cas del País Basc, i menys encara en el cas de Madrid. És la síndrome d'identitat, és allò que fa que molts al·lots nascuts a Mallorca de pares no mallorquins diguin frases del tipus de: "Yo he nacido en Mallorca pero mi padre es de Albacete" o "yo soy palmesano pero no soy mallorquín", etc, i que molts dels fills de pares mallorquins s'amaguen de la seua condició lingüística, especialment a Ciutat, per por de ser escarnits i/o insultats pel simple fet de conversar en mallorquí. És la síndrome provocada per la manca d'autoestima de massa indígenes mallorquins i per la manca de respecte cap als indígenes mallorquins de massa dels nouvinguts. •

QUIN FRACÀS?

Bartomeu Orell i Villalonga

PROFESSOR D'HISTÒRIA

Quedar segon a la lliga és un fracàs? Si ets el Barça, sí; si ets el Vila-real, no. I treure un 44% de vots? Si ets ZP a les generals, no; si ets Rosa Estaràs a les autonòmiques, sí (46%). Aprovar tot per juny és un fracàs? No; tret que siguis de 2n de Batxillerat i aprovis Selectivitat amb un cinquè que no et basta per fer l'Enginyeria que tu vols. Així donam per fet que el fracàs escolar no es mesura de cap altra manera que numèricament. L'altre fracàs, el de la vida, arribarà -o no- més tard. •

CAL REPENSAR L'ESCOLA

Jaume Oliver i Adrover

MESTRE D'ESCOLA

Un temps fer escola volia dir ensenyar coses que interessaven als al·lots, aprenien a llegir i a escriure, a comptar..., i encara ara, en els nivells en què ensenyam això hi ha un interès extraordinari, els fa ganes saber-ne perquè tot seguit ho faran servir en la seva vida diària. A nivells superiors llegir no està entre les seves prioritats, tothom ho sap, però tenen un interès enorme per

les noves tecnologies, l'escola els n'hauria de facilitar l'accés, d'aquesta manera s'adaptaria a les necessitats de l'infant. Però en lloc d'ordinadors i accés a internet els feim dur llibres i quaderns i hauríem de veure què sortiria més bé de preu. Fer de mestre al segle XXI amb les mateixes eines que fa cent anys, engrescar l'alumnat per aprendre coses que no li van ni li vénen no és tasca fàcil. Cal implicar-s'hi de bon de veres, captar la seva atenció, fer-lo còmplice teu i fer-te còmplice d'ell, entrar una mica a la seva vida i deixar-lo guaitar a la teva, i això no sempre es pot arribar a aconseguir. •

dBalears.cat vol fomentar la interacció amb els seus lectors. Una manera de fer-ho és demanant la col·laboració de tot aquell qui vulgui compartir amb el diari els seus coneixements i experiències. I així, els interessats a ser consultats sobre temes diversos es poden donar d'alta a la nostra base de dades (dbalears.cat/comptam). Les aportacions rebudes poden ser utilitzades tant a l'edició en paper com a l'edició digital. •